

IŠMANIOJI GALIA – RUSŲ KALBOS NAUDOJIMAS, STIPRINANT RUSIJOS FEDERACIJOS GALIĄ

Mjr. Stasys Vilkinas

Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija

Anotacija. Rusų kalba yra slaviškų kalbų šeimos narė, kuria kalba apie 260 milijonų žmonių, iš kurių 150 milijonų ji yra gimtoji kalba. Rusų kalba yra viena populiariausių kalbų dešimtuose, tačiau naudojama kalbai nebūdingose sferose. Šiame straipsnyje apžvelgiama galių teorija, kad būtų matoma, kokią vietą joje užima kalba, ir atskleidžiama, kaip Rusijos Federacija (toliau – RF) taiko kalbą savo puolamuosiuose veiksmuose prieš savo kaimynines valstybes. Kremlius naudoja rusų kalbą informaciniame kare posovietinėje ir slaviškai kalbančių šalių erdvėje. Straipsnyje atskleidžiama tik nedidelė dalis istorinių pavyzdžių – RF naudojo rusų kalbą užtikrinti politinių, ekonominių ar karinių tikslų įgyvendinimą. Kalba, būdama tik viena iš švelniosios galios resursų, yra išmaniai naudojama stiprinant griežtosios galios resursus. Siekiant laiku apsisaugoti nuo mums neįprasto kalbos panaudojimo, būtina daugiau dėmesio skirti galios teorijos supratimui. Straipsnyje siūloma daugiau dėmesio skirti priežastims, kodėl yra taikoma ši kalba, ir atidžiai vertinti indikatorius, kad būtų laiku užkirstas kelias agresijai ar nacionaliniam saugumui.

Pagrindiniai žodžiai: rusų kalba, galia, posovietinė erdvė, Rusijos Federacija, agresija.

Įvadas.

Tyrimo objektas – rusų kalba ir jos panaudojimas, stiprinant RF galią.

Tyrimo tikslas – atskleisti, kaip RF valdantis elitas pasitelkia rusų kalbą, kad sustiprintų nacionalinę galią.

Tyrimo uždaviniai:

1. Parodyti kalbos vietą galios teorijoje.
2. Apžvelgti išmaniosios galios strategijos taikymo pagrindus.
3. Atskleisti rusų kalbos vietas RF norminiuose diskursuose.
4. Pasidalinti rusų kalbos taikymo pavyzdžiais posovietinėje erdvėje.

Tyrimo metodai: mokslinės literatūros, norminių dokumentų, internete publikuotos medžiagos ir periodinės spaudos analizės, asmeninės patirties apibendrinimas, atskirų ryškesnių istorinių faktų apžvalga.

Rusų kalba yra slaviškų kalbų šeimos narė, kuria kalba apie 260 milijonų

žmonių, iš kurių 150 milijonų ji yra gimtoji kalba. Ši kalba oficialiai pripažinta valstybine kalba tokiose šalyse kaip RF, Baltarusijos Respublika, Kazachstanas ir Kirgistanas, o dažnai taikoma ar naudojama kaip mažumų kalba tokiose šalyse kaip Tadžikistanas, Moldovos Respublika, Rumunija, Suomija, Norvegija, Armėnija, Lenkijos Respublika, Čekijos Respublika, Slovakija, Turkmėnistanas ir Uzbekistanas. Pagrindine kalba ji tapo okupuotuose ar RF remiamuose regionuose – Transnistrijoje (Moldovos regionas), Pietų Osetijoje ir Abchazijoje (Gruzijos regionai), Kryme, Donecke ir Luhanske (Ukrainos teritorijos).

Šiame straipsnyje atskleidžiama, kaip RF, būdama didžiausia rusų kalbos naudotoja, taiko ją savo puolamuosiuose veiksmuose prieš savo valstybes „artimajame užsienyje“¹. RF valdantis elitas naudoja šią kalbą – Rusų kultūros sudėtinę dalį ir vieną iš švelniosios galios resursų – informaciniame kare posovietinėje erdvėje². Didelė dalis posovietinių šalių piliečių Rusiją laiko pagrindine grėsme jų šalies nacionaliniam saugumui, o kartais ir valstybingumui. RF, būdama didžiausia (pagal teritoriją) pasaulio valstybe, yra ypatingai svarbi tarptautinės politikos veikėja regione, o dažnai ir pasaulyje. Jos užsienio ir saugumo politikos klausimai neapsiriboja santykiais su didžiosiomis pasaulio valstybėmis, t. y. Jungtinėmis Amerikos Valstijomis (JAV), Kinija ir tarptautinėmis organizacijomis – Jungtinėmis Tautomis (JT), Šiaurės Atlanto sutarties organizacija (angl. *North Atlantic Treaty Organization* – NATO) ar Europos Sąjunga (ES). Rusijos elgesys su posovietinėmis valstybėmis (Baltarusija, Estija, Gruzija, Latvija, Lietuva ir Ukraina)³ dažnai esti arogantiškas – kaip su nepaklūstančiomis savo provincijomis. Dėl pastarųjų Kremliaus sprendimų pasaulyje didėja karo grėsmė – posovietinės valstybės vis dažniau įvardija vykdomą informacinį karą, kurį pradėjo RF.

1. Kalbos vieta galios teorijose.

Analizuojant kalbos vietą galios teorijose, būtina aptarti pačią *švelniosios galios* sąvoką, kuri plėtojama (neo)liberalų paradigmoje. Pasak J. S. Nye, *galia* sudaro ne tik grasinimui ar atlygiui skirtos priemonės, bet ir veikėjo ideologinis bei kultūrinis patrauklumas⁴. Griežtoji galia yra asocijuojama su „lazdos“ arba „morkos“ metodais, o švelniosios galios pagalba veikėjas pritraukia kitus sekti kartu, nes sugeba sužavėti savo gyvenimu, vertybėmis, veiklos pavyzdžiais, atvirumu, kultūra: A savo pavyzdžiu sudomina B gyventi pagal A. Nors valstybei yra sunku kontroliuoti savo švelniosios galios *kūrimą, tačiau galima išskirti tris pagrindinius šios galios komponentus (išteklius): valstybės kultūrą* (kalba yra vienas iš šio

¹ Дугин, А. Г. *Основы Геополитики*, Москва: Арктогея, <http://grachev62.narod.ru/dugin/chapt06.htm>, 2011-02-20.

² Posovietinė erdvė apima iš Sovietų Sąjungos išsivadavusias buvusias sovietines respublikas. Šiame straipsnyje apsiribojama tik europinių respublikų analize.

³ Rusija Sovietų Sąjungoje buvusias valstybes įvardija kaip artimojo užsienio šalis.

⁴ Berenskoeetter, F., Williams, M. J. (2007). Galia pasaulio politikoje. *Power in World Politics*. London and New York: Routledge, p. 100–102.

komponento resursų), politines vertybes (viduje ir užsienyje) ir valstybės vykdomą politiką (angl. *policy*) (paremtą įstatymais ir turinčią moraliai veikiančią valdžią)⁵.

*Valstybėse kultūrą sudaro vertybės ir įpročiai, sudarantys prasmę visuomenei. [...] Yra priimtina atskirti aukštąją (angl. high) kultūrą kaip literatūrą, menas ir mokslas, kas priskiriama elitui nuo populiariosios kultūros, kuri apima masinę pramoginę kultūrą (angl. entertainment)*⁶.

Pasak J. S. Nye⁷, griežtoji ir švelnioji galios gali paveikti objektus savo naudai. Švelnioji galia yra sena demokratinių valstybių vidaus politikos realija. Skirtumas tarp šių galių yra tik veikėjo elgsenoje – ar jis naudoja galias priversti objektą įsakinėjant, ekonominėmis priemonėmis ar tiesiog įtikinant patrauklumu. Tai geriausiai atskleidžiama pirmojoje lentelėje.

1 lentelė. Trys galios (J. S. Nye⁸)

	ELGSENA	PAGRINDINĖS SAVYBĖS	VALSTYBĖS POLITIKA
KARINĖ GALIA	Prievarta Atgrasymas Apsauga	Grėsmės Pajėgumai	Prievartinė diplomatija Karas Sajungos
EKONOMINĖ GALIA	Paskatinimas Prievarta	Mokesčiai Sankcijos	Pagalba Papirkimas Sankcijos
ŠVELNIOJI GALIA	Sužavėjimas Darbotvarkės sudarymas	Vertybės Kultūra (kalba) Politika Institucijos	Viešojo diplomatija Dvišalė ir daugiašalė diplomatija

Anot J. S. Nye, valstybių politikai ar valstybę valdančios politinės grupės, siekdami norimos paramos, gali naudoti prievartą arba materialinį skatinimą, tačiau svarbų vaidmenį, užsitikrinant paramą visuomenėje, vaidina patrauklumas. Būtent partauklumo savybe pasižymi kalba. Tai atsispindi pateikiamoje antrojoje lentelėje, kurią sudarė J. S. Nye:

⁵ Nye, S. J. (2010). *Public Diplomacy and Soft Power*, SAGE Journal online, <http://ann.sagepub.com/content/616/1/94.abstract>, 2010-12-23.

⁶ Nye, J. S. (2004). Švelnioji galia: priemonė pasiekti sėkmę pasaulinėje politikoje. *Soft Power: The Means to Success in World Politics*, New York: Public Affairs, p. 11–15.

⁷ Ten pat, p. 7.

⁸ Ten pat, p. 31.

2 lentelė. Galia pagal J. S. Nye⁹

	GRIEŽTOJI GALIA	ŠVELNIOJI GALIA
ELGESIO SPEKTRAS	<p>← Išsakinėjimas (angl. <i>command</i>)</p> <p>Prievarta Materialiniai skatinimai</p>	<p>Darbotvarkės diktavimas Patraukimas į savo pusę</p> <p>→</p>
TIKĖTINI RESURSAI	<p>Fizinė jėga Atlygis</p> <p>Sankcijos Papirkimas</p>	<p>Institucijos Vertybės</p> <p>Kultūra (kalba) Elgesys / politikos kursas</p>

Išmaniosios galios strategijos taikymo pagrindai

Siekiant atskleisti švelniosios galios taikymą, stiprinant griežtosios galios priemones vienam tikslui pasiekti ir atvirkščiai, būtina paliesti ir išmaniosios galios sąvoką. Galios taikymas pagal išmaniosios galios strategiją yra sąlyginai naujas ir toks modelis pradėtas naudoti tik dvidešimtojo amžiaus pabaigoje. Šios sąvokos autorius, jau minėtasis J. S. Nye, 1990 metais savo knygoje *Bound to Lead: The Changing Nature of American Power* pasiūlė apjungti griežtosios ir švelniosios galių priemones, vadovaujantis išmaniosios galios teorija, kuri dar kitaip vadinama *winning strategy* (liet. *laiminčia strategija*)¹⁰. Pasak jo, išmaniosios galios strategija formuojama, apjungiant A valstybėje turimus diplomatinius, ekonominius, politinius, karinius, kultūrinius bei teisinius komponentų resursus ir pajėgumus su tikslu daryti įtaką B valstybei (objektui) taip, kad būtų rentabiliu (angl. *cost-effective*) ir politiškai bei socialiai teisėta.

Pasaulyje didėjančios asimetrinės, terorizmo ar masinio naikinimo grėsmės paskatino ieškoti būdų, kaip kovoti su naujais saugumo iššūkiais. Senoji strategija, kai atskirai buvo naudojamos švelniosios arba griežtosios galių priemonės, nepasiteisino kovojant su naujais saugumo iššūkiais. Išanalizavus literatūrą ir pastaraisiais dešimtmečiais vykusius karus bei konfliktus pasaulyje, galima sutikti su Harvardo universiteto profesoriumi J. S. Nye, kad griežtosios galios priemonės nesugebėjo kovoti su grėsmėmis, kurios remiasi didėjančiais žmoniškaisiais resursais, o švelniosios galios priemonės buvo vertinamos kaip silpnumo apraiška. Išmaniosios galios teorijos principais pagrįsta užsienio politika leidžia valstybės valdančiajam elitiui¹¹ norimu momentu pasitelkti švelniosios ar griežtosios galių reikiamus resursus

⁹ Nye (išnaša 6), p. 8.

¹⁰ Nye, J. S. (1990). *Priversta vadovauti: besikeičianti Amerikos galios prigimtis. Bound to Lead: The Changing Nature of American Power*, New York: Basic Books.

¹¹ Valdantis elitas – valstybės valdančioji mažuma, kuri turi teisę priimti monopolinius politinius sprendimus.

ir pajėgumus¹², norint pasiekti užsienio ir saugumo politikos tikslus. Išmaniosios galios strategijai taikyti būtini kintamieji – žvalgyba ir informacijos technologijos. Anot J. S. Nye¹³, žvalgyba leidžia teisingai pasirinkti švelniosios ar griežtosios galių priemones, apjungiant jas į vieningą strategiją, o pasinaudojant informacinėmis technologijomis, galima manipuluoti pateikiama informacija norimai aplinkai.

Pasitelkus J. S. Nye siūlomą išmaniosios galios formavimo strategijos teoriją, A valstybės griežtosios galios priemonės gali būti panaudojamos, formuojant A valstybės švelniąją galią¹⁴, norint pasiekti išmaniosios galios efektą B valstybei.

Siūlomi B. Buzano galios formavimo tikslai – galios varžybos ir saugumo varžybos – leidžia suskirstyti ir atskleisti priežastis, kodėl Kremlius taiko skirtingas galios formas santykiuose su kaimynėmis. Valstybių skirstymas į hegemonus, hegemonų klientus ir vasalus leidžia skirstyti posovietinės erdvės valstybes, vertinant jų santykius su Rusija. Tiriant RF santykius su europinėje dalyje esančiomis posovietinės erdvės valstybėmis, yra pastebima, kaip, siekiant užtikrinti sėkmingą užsienio ir saugumo politiką, pasitelkiamos karinės, ekonominės, politinės, diplomatinės, simbolinės ir kultūrinės priemonės.

Siekiant analizės aiškumo, nuoseklumo ir konkretumo, buvo sudaryta galių lentelė.

¹² Clinton, H. (2011). *Use “Smart Power“ in Diplomacy*, CBS News, <http://www.cbsnews.com/stories/2009/01/13/politics/main4718044.shtml>, 2011-02-25.

¹³ Nye, J. S. (2009). *Get Smart*, *Foreign Affairs* 88 (4), p. 160–163.

¹⁴ Nye (išnaša 6), p. 18–21.

3 lentelė. Galios lentelė (sudaryta autoriaus)

		PRIEMONĖS	ELGSENA	PAGRINDINĖS SAVYBĖS	VALSTYBĖS POLITIKA
GRIEŽTOJI GALIA		Karinės	Prievarta Atgrasymas Apsauga	Grėsmės Pajėgumai	Prievartinė diplomatija Karas Sajungos
		Ekonominės	Paskatinimas Prievarta	Mokesčiai Sankcijos	Pagalba Papirkimas Sankcijos
		Politinės	Prievarta	Pajėgumai Grėsmės Sankcijos	Prievartinė diplomatija Politinės sąjungos Sankcijos Diplomatinis susitarimų vilkinimas
ŠVELNIOJI GALIA	IŠMANIOJI GALIA	Diplomatinės	Darbotvarkės sudarymas	Politika Institucijos	Viešojo diplomatija Dvišalė ir daugiašalė diplomatija
		Informacinės	Prievarta Sužavėjimas	Politika Vertybės Kultūra (kalba)	Informacinis karas Viešojo diplomatija
		Simbolinės	Sužavėjimas	Valstybės vykdoma politika Vertybės Kultūra (kalba) Ekologija Technologinio pasiekimo lygis Dvasinis pasaulis ir religija	Viešojo diplomatija
		Žvalgyba			
		Informacijos technologijos			

Galios samprata Rusijos oficialiame politiniame diskurse

Tiriant RF vystymosi raidą po Sovietų Sąjungos žlugimo, galima pastebėti kelis galios naudojimo etapus, kurie yra sietini su Rusiją valdančiu tuometiniu elitu. Boriso Jelcino¹⁵ valdymo periodu užsienio ir saugumo politikoje vyravo švelniosios galios priemonės. Atėjus į valdžią Vladimirui Putinui¹⁶, užsienio ir saugumo politika pasikeitė – švelniosios galios priemonės liko taikomos tik senojoje Europoje, o artimajame užsienyje pradėtos dažniau taikyti griežtosios galios priemonės. Panašią politiką vykdė ir Dmitrijus Medvedevas¹⁷. Laikotarpis, kai 1999 metais atsi- statydino B. Jelcinas ir į vadžią atėjo V. Putinas, gali suteikti galimybę įvesti ir dar vieną periodą, kai RF valdantis elitas pradėjo taikyti griežtosios galios priemones be švelniosios galios tolimajame užsienyje. V. Putinas ir D. Medvedevas siekia atkurti Sovietų Sąjungos arba Carinės Rusijos turėtą galią ir politinę įtaką pasaulyje. Tai atsispindi oficialiame politiniame diskurse.

Rusija, pagrįsdama ir įgyvendindama užsienio ir saugumo politiką bei au- gindama nacionalinę galią, vadovaujasi šiais dokumentais: *Rusijos Federacijos už- sienio politikos koncepcija* (2008 m. liepos 15 d. patvirtintas papildymas 2000 m. birželio 28 d. patvirtintai koncepcijai) (toliau – koncepcija)¹⁸, *Rusijos Federacijos nacionaline saugumo strategija iki 2020 metų*¹⁹ (dokumentas patvirtintas 2009 m. gegužės 12 d.) (toliau – strategija), *Rusijos Federacijos karine doktrina*²⁰ (nuo 2014 m. gruodžio 26 d. galioja doktrina, kuri pakeitė 2010 m. vasario 5 d. doktri- ną, kuri pakeitė 2000 m. balandžio 21 d. doktriną, kuri pakeitė 1993 m. lapkričio 2 d. karinę doktriną) (toliau – karinė doktrina), *Rusijos Federacijos informacinio saugumo doktrina*²¹ (galioja nuo 2016 m. gruodžio 5 d., kuri pakeitė 2000 m. rug- sėjo 9 d. doktriną) (toliau – informacinė doktrina). Išanalizavus šiuos dokumentus, galima teigti, kad RF karinę galią formuoja vadovaudamasi visais išvardintais do- kumentais.

¹⁵ Borisas Jelcinas – RF prezidentas 1991–1999 metais.

¹⁶ Vladimiras Vladimirovičius Putinas ėjo Prezidento pareigas nuo 1999 iki rinkimų 2000 metais, RF Prezidentas 2000–2008 metais ir nuo 2012 metų.

¹⁷ Dmitrijus Medvedevas – RF Prezidentas 2008–2012 metais.

¹⁸ *Концепция внешней политики Российской Федерации*, Совет Безопасности Российской Федерации, <http://www.scrf.gov.ru/documents/2/25.html>, 2011-03-20; *Концепция внешней политики Российской Федерации*, Kremlin, <http://www.kremlin.ru/acts/785>, 2011-03-20.

¹⁹ *Стратегия национальной безопасности Российской Федерации до 2020 года национальной безопасности Российской Федерации до 2020 года*, Совет Безопасности Российской Фе- дерации, <http://www.scrf.gov.ru/documents/1/99.html>, 2011-03-20.

²⁰ *Военная доктрина Российской Федерации*, Consultant, <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=EXP;n=217483>, 2011-03-20 *Военная доктрина Российской Федера- ции*, Совет Безопасности Российской Федерации, <http://www.scrf.gov.ru/documents/18/33.html>, 2011-03-20.

²¹ *Доктрина информационной безопасности Российской Федерации*, Совет Безопас- ности Российской Федерации, <http://www.scrf.gov.ru/documents/6/5.html>, 2011-03-20; *Доктрина информационной безопасности Российской Федерации*, *Российская газета*, <https://rg.ru/2016/12/06/doktrina-infobezobasnost-site-dok.html>, 2016-12-20.

1. Rusijos Federacijos užsienio politikos koncepcija.

Rusijos Federacijos užsienio politikos koncepcija (toliau – koncepcija) tik bendrais bruožais pristato pagrindinius Rusijos užsienio politikos prioritetus. Išanalizavus šį dokumentą, prognozuojama, kad Rusija sieks aktyviau realizuoti eurazijinės ašies idėją²², pagal kurią ji taptų jungiamąja grandimi tarp Europos ir Rytų. Joje tiesiogiai galime rasti vietą rusų kalbos panaudojimui.

Dokumente yra įvardijami politinio, ekonominio, intelektualinio ir dvasinio potencialo stiprinimo klausimai, kurie sietini su politinių, ekonominių ir simbolinių galių priemonių pajėgumais. Išsamiau analizuojant dokumentą, galima teigti, kad Rusija, vykdydama savo užsienio ir saugumo politiką, linkusi taikyti griežtąją galią, stiprinant ją švelniąja galia ar net taikant išmaniąją strategiją. Būtent 2008 metų koncepcijoje akivaizdžiai minima švelnioji galia. Šios galios priemonių resursai ir pajėgumai: rusų kalba, istorinės vertybės²³ ir Rusijoje gyvenančių tautybių kultūros populiarinimas yra sietini su simboline galia²⁴ ir yra plačiai naudojami, vykdant viešąją diplomatiją bei informacinio karo atskirus veiksmus. „<...> skatinti teigiamą požiūrį į Rusijos Federaciją pasaulyje, rusų kalbos ir Rusijos tautų kultūros populiarinimas užsienio šalyse.“²⁵

Koncepcijoje didžioji dalis posovietinėje erdvėje esančių šalių išlieka Rusijos interesų zonoje, siekiant sustiprinti Rusijos galią. Didžiausias dėmesys čia skiriamas Nepriklausomų valstybių sandraugos (toliau – NVS) erdvei (čia rusų kalba yra naudojama politikoje, ekonomikoje, kultūroje ir kituose bendradarbiavimo formatuose). Bendrame kontekste galima suprasti, kad tai neaplenkia tokių valstybių kaip Estija, Gruzija, Latvija, Lietuva ir Ukraina. Tiriant šiuolaikinius Kremliaus veiksmus ir atsižvelgiant į 2008 metų koncepciją, galima daryti išvadą, kad Rusija didina savo galią, nekreipdama dėmesio į posovietinių valstybių teises.

2. Rusijos Federacijos nacionalinė saugumo strategija iki 2020 metų.

Rusijos Federacijos nacionalinė saugumo strategija iki 2020 metų yra sisteminis strateginių politikos prioritetų, tikslų ir priemonių dokumentas. Šis dokumentas aiškiau negu Rusijos Federacijos užsienio politikos koncepcija atskleidžia galimus Rusijos užsienio ir saugumo veiksmus bei galios priemonių panaudojimą santykiuose su kitomis valstybėmis.

²² Дугин, А. Г. (2004). *Проект „Евразия“*, Москва: ЭКСМО, Яуза.

²³ Dokumente akcentuojama būtinybė išsaugoti nepakitusių Antrojo pasaulinio karo ir po joėjusio istorinio periodo traktavimą.

²⁴ Bourdieu, P. (1991). *Language and Symbolic Power*; Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

²⁵ Išnaša 14.

Apžvelgus pirmąją dokumento dalį, galima daryti išvadą, kad Rusijos nacionaliniai interesai²⁶ yra už jos teritorijos ribų ir siekia buvusią Varšuvos sutarties organizacijos²⁷ erdvę bei slavų kalbą vartojančias šalis. Spėjama, kad Rusijos posovietinėje erdvėje elitas yra labiau linkęs naudoti griežtąją galią nei santykiuose su Centrinės ir Vakarų Europos ar Azijos valstybėmis. Remiantis šiuo dokumentu, matyti, kad pagrindinės Rusijos grėsmės kyla iš Šiaurės Atlanto sutarties organizacijos (toliau – NATO) (o tiksliau – NATO plėtos ir posovietinėje erdvėje esančių valstybių elito, siekiančio įstoti į šį aljansą) ir Vakarų pasaulio vykdomos užsienio politikos.

Rusijos Federacijos nacionalinėje saugumo strategijoje iki 2020 metų keliami keli tikslai, kuriant Rusijos galią, tačiau vienas iš jų gali būti sietinas ir su rusų kalbos panaudojimu:

Stiprinti organizacijas (NVS, Kolektyvinio saugumo sutarties organizacijas (angl. *Collective Security Treaty Organization*) (toliau – KSSO), Europos–Azijos ekonomines bendrijas (angl. *Eurasian Economic Community*) (toliau – EAEB) ir t. t.), kuriose Rusija turi didelę įtaką (šiose organizacijose yra plačiai naudojama rusų kalba) tam, kad padidintų savo politinę galią.

Siekiant užtikrinti Rusijos saugumo politikos tikslus, dokumente, pirmiausia, minimi tokie galios kintamieji kaip gyventojai (gyventojų skaičiaus didinimas, gyvenimo sąlygų gerinimas), gerbūvis (mokslinio ir technologinio potencialo stiprinimas, išsilavinimo sąlygų bei ekologinės situacijos gerinimas, sveikatos lygio pakėlimas) ir vertybės (kultūra ir kalba). Vadovaujantis J. S. Nye, šie kintamieji yra pagrindas valstybėse, formuojant švelniąją galią. Toliau dokumente yra minimi ir griežtosios galios kintamieji (valstybę valdantis elitas ar valstybėje vykdoma politika, karinė jėga, gerbūvis (čia turima omenyje valstybės ekonominius išteklius), kurie papildo jau minėtų galios resursų ir pajėgumų sąrašą.

3. Rusijos Federacijos informacinio saugumo doktrina.

Dar vienas minėtinas RF politinis diskursas – informacinio saugumo doktrina, patvirtinta 2016 m. gruodžio 5 d. Ji yra Rusijos Federacijos saugumo koncepcijos tęsinys informacinėje srityje. Dokumentas skirtas „formuoti valstybės politiką informacinio saugumo srityje, tobulinti teisinę bazę bei skatinti kurti tikslingas programas informacinėje srityje. Minėta doktrina nurodo kryptis bei prioritetus, bet neteikia konkrečių rekomendacijų dėl informacinio saugumo.“²⁸ Tiriant šį dokumentą, galima taikyti prielaidą, kad, plėtojant puolamuosius (prievertą ar sužavė-

²⁶ Ten pat.

²⁷ 1955 m. Sovietų Sąjungos įtakoje buvusiu komunistinių Europos valstybių pasirašyta karinio aljanso sutartis. 1991 m. sutartis panaikinta. Varšuvos sutarties organizacijos (toliau – VSO) narės buvo SSRS, Lenkija, Čekoslovakija, Vengrija, Rumunija, Bulgarija, Vokietijos Demokratinė Respublika ir Albanija (pasišalino iš Varšuvos sutarties organizacijos 1968 m.).

²⁸ Maliukevičius, N. *Informacijos karas: Rusijos požiūris*. Post Scriptum, <http://www.postscriptum.lt/7-karas/informacijos-karas-rusijos-pozioris/>, 2011-04-06.

jimą) veiksmus, RF naudosis tais pačiais resursais ir metodais, formuojant galią prieš kaimynines respublikas (gali būti pritaikytas „veidrodinis efektas“), kaip yra įvardinti kitų valstybių metodai ir resursai, kurie kelia grėsmes ir pavojus Rusijai.

Toliau analizuojant šį dokumentą (2016 m.), išsiskiria trys galios kintamųjų apsaugos grupės:

- nacionalinių vertybių (kuriose kalbama apie kultūrą ir rusų kalbą);
- valstybės politinės sistemos;
- informacinių sistemų ir resursų (praktiniai pavyzdžiai atskleidžia, kad šioje vietoje vėl nemažas dėmesys skiriamas rusų kalbai).

Šiame dokumente nurodomi potencialūs informacinio karo taikiniai (valstybės nacionaliniai interesai), kuriuos reikia apsaugoti ginantis ar atakuoti, vykdant puolamuosius veiksmus. Minimimi informacinio karo²⁹ taikiniai yra įvairiose valstybės srityse: ekonomikos, vidaus politikos, užsienio politikos, mokslo ir technikos, kultūros, komunikacijos, karinėje, teisinėje. Nors šie taikiniai nurodomi kaip agresoriaus taikiniai Rusijoje, galima nuspėti, kad Rusija, formuodama savo puolamuosius galios resursus, pati taikysis į doktrinoje minimus taikinius.

Informacinės ir diplomatinės galių resursuose ir pajėgumuose minimos galimybės:

- perduoti Rusijoje sukurtą neiškraipytą informaciją savo piliečiams tiek valstybės viduje, tiek už jos ribų ir užsienio atrinktai auditorijai;
- skleisti informaciją, kuri kovotų su dezinformacija ar neteisinga informacija;
- didinti informacinės erdvės lauką (geografiškai apima ir posovietines valstybes);
- kurti informacinę produkciją (TV programos, CD, DVD, į visuomenę nukreiptas laidas ir t. t.);
- kurti informacinę technologiją, kuri neatsiliktų nuo pasaulinių naujovių.

Tiriant kintamuosius, kurie minimi doktrinoje, išsiskiria švelniąją galią formuojančių kintamųjų dominavimas. Nors Rusijos Federacijos informacinio saugumo doktrina daugiau kalba apie švelniosios galios priemonių resursus, kurie veiktu taikant išmaniosios galios strategijos pagrindus, gali būti taikomi stiprinant karinę ar politinę galias. Apžvelgiant jau minėtas galimybes, galima teigti, kad juose didelį vaidmenį suvaidins rusų kalba. Dokumente neatmetama galimybė informacinę galią nukreipti prieš kitas valstybes.

²⁹ Informacinis karas yra bet koks veiksmas paneigti, panaudoti, sugadinti arba sunaikinti priešo informaciją ir jo funkcijas; apsaugoti save nuo tokių pat veiksmų bei išnaudoti turimus karinės informacijos pajėgumus.

Rusų kalbos taikymas posovietinėje erdvėje

Istoriškai Rusijos valdančiajam elitui buvo būdinga skatinti rusų kalbą ar net drausti okupuotų teritorijų piliečiams naudoti savo kalbą ar vietoje jos versti naudoti rusų. Tai buvo daroma tiek carinėje Rusijoje³⁰, tiek Sovietų Sąjungos laikais (rusų kalba visose okupuotose respublikose buvo pripažinta valstybine, daug dėmesio jos prievartiniam skatinimui buvo skirta aštuntame ir dešimtame dešimtmetyje) ir jau minėtais Putino valdymo periodais. Rusų kalba tapo Rusijos politikos, ekonomikos ir karinės galios dalimi.

Žvelgdami į vieną iš griežtosios galios priemonių – politinę galią, – galime apžvelgti RF valdančio elito pasisakymus ir valdžios sprendimus, susijusius su rusų kalbos platinimu posovietinėje erdvėje. RF prezidentas V. Putinas 2016 metais vykusiame Rusijos kalbotyros suvažiavime eilinį kartą pareiškė, kad „rusų kalbos, literatūros ir kultūros išsaugojimas – nacionalinio saugumo, identiteto išsaugojimo klausimas pasaulyje“³¹. Dar 2001 metais jis ragino trijų Baltijos šalių rusakalbius gyventojus reikalauti, kad rusų kalbai būtų suteiktas antros oficialiosios kalbos statusas³². Nuo 2001 metų Rusijos tautiečių kongresas³³ skyrė ženklų finansavimą posovietinių šalių diasporai³⁴. 2003 metais ši suma siekė 210 milijonų rublių, o 2004 metais ši suma išaugo dar 20 procentų. Siekiant populiarinti rusų kalbą, buvo sukurta valstybinė programa „Rusų kalba“, kuriai tuo metu vadovavo Liudmila Putina (buvusi V. Putino žmona), o dabar – L. Očeretnaja. Programą finansuoja RF. Įkurti slaviški universitetai efektyviai populiarina rusų kalbą tokiose šalyse kaip Armėnija, Azerbaidžanas, Kirgistanas ir Tadžikistanas.

Prisimenant ryškesnius pavyzdžius mūsų regione, iškyla 2012 metais vykęs Latvijos referendumas dėl Konstitucijos pataisų. 2011 metais Latvijos Respublikoje prasidėjo didelės diskusijos dėl rusų kalbos naudojimo pas mūsų Šiaurės kaimynus. Jį iniciavo judėjimas „Vieninga Latvija“, todėl vėliau Latvija vykdė referendumą dėl Konstitucijos pataisų, o paprastai kalbant – dėl Rusų kalbos taikymo Latvijo-

³⁰ Po 1863–1864 m. sukilimo Rusijos imperijos valdžios įvestas draudimas europinės imperijos dalies gubernijose spausdinti, įvežti ir platinti lietuviškus (o taip pat ir latvių katalikų) leidinius lotyniškėmis raidėmis (buvo reikalaujama naudoti kirilicą). Draudimas galiojo iki 1904 m. Mokyamas lietuvių kalba visiškai uždraustas Vilniaus gubernijoje, o Kauno gubernijoje leista naudoti tik kaip pagalbinę kalbą pirmaisiais metais.

³¹ Кира Латухина, Путин назвал сбережение русского языка вопросом национальной безопасности <https://tg.ru/2016/05/26/putin-nazval-sberezenie-russkogo-iazyka-voprosom-nacbezopasnosti.html>, 2016-10-30.

³² Bugajski, J. (2006). *Šaltoji taika: naujasis Rusijos imperializmas*. Iš anglų kalbos vertė Tamoliūnaitė, I., Turauskienė, R. – Vilnius: Artlora, 2006, ISBN 10:9955-508-19-1. ISBN 13:978-9955-508-19-9, p. 128.

³³ Rusų tautiečių kongresas – (rusiškai – Конгресс русских общин) Dmitrijaus Ragozino politinė sąjunga, kuri buvo įkurta 1992 metais ir veikė 1993–2003 metais, o atkurta 2011 metais.

³⁴ Gerasymchuk, S., Matiychyk, Y., Nantoi, O. Competition of Geopolitical Interests in Post-Soviet Space: Future Prospects for the Eastern Partnership Countries, http://www.academia.edu/7874022/Competition_of_Geopolitical_Interests_in_Post-Soviet_Space_Future_Prospects_for_the_Eastern_Partnership_Countries, 2016-11-06.

je³⁵. 2011–2012 metų spaudoje mirga daugybė pasisakymų iš įvairių RF valdžios atstovų ir diplomatų, kurie ragino suteikti valstybinį statusą rusų kalbai. Po jiems nepasisekusio referendumo pasipylė gausybė kaltinimų, kad nėra įsiklausoma į mažumos pageidavimus ir kad mažumos yra skriaudžiamos. Panašaus spaudimo Latvija susilaukė po Švietimo reformos įvykdymo 2004 metais. Šios reformos tikslas buvo sukurti vieną švietimo programą, dėstomą tik latvių kalba: apjungti rusų ir latvių vykdomas programas. Dėl šio sprendimo mūsų kaimynė buvo kaltinama siekiais diskriminuoti rusakalbius ir atimti rusų kalbą iš jaunosios kartos³⁶.

Karinės galios stiprinimo pavyzdžių nereikia ieškoti toli nuo Lietuvos sienų – užtenka prisiminti Baltarusiją³⁷. Čia Rusijos ir Baltarusijos kariuomenių bendradarbiavimas yra vykdomas Rusijos ir Baltarusijos sąjungos sutarties rėmuose. Ne paslaptis, kad Baltarusijos kariuomenėje ir karinėse mokymo institucijose vylauja rusų kalba. Karinis bendradarbiavimas, procedūros vykdomi ir mokymo literatūra yra parašyta rusų kalba.

Rusų kalba yra oficiali tokiose organizacijose kaip Nepriklausomų valstybių sandrauga (NVS), Eurazijos ekonominė bendrija (EurAzES) ir Kolektyvinio saugumo sutarties organizacija (KSSO). Šiomis organizacijomis Rusija siekia stiprinti savo nacionalinę galią ekonomikoje, politikoje ir net karinėje sferoje. Kaip priešingybė yra Europos Sąjunga, kurioje visų narių kalba yra taikoma lygiomis teisėmis, o NATO taiko dvi oficialias kalbas – anglų ir prancūzų.

Prisimindami diplomatinį RF veiksmus ir vykdytą užsienio politiką Baltijos regione, pastebime daugybę pavyzdžių, kai rusų kalba tapo nesutarimų objektu. Visai neseniai, 2016 metų lapkričio 18 dieną, ypatinga Užsienio reikalų ministerijos įgaliotinė Eleonora Mitrofarovna eilinį kartą išsakė Kremliaus poziciją dėl rusų kalbos naudojimo iš Sovietų okupacijos išsivadavusiose šalyse³⁸. Pasako jos, Rusija turi siekti, kad tokios šalys kaip Latvija, Estija, Ukraina ir Kazachstanas rusų kalbą įtrauktų į nacionalinę Konstituciją. Ji taip pat teigė, kad „Latvijoje ir Estijoje didelė dalis gyventojų kalba rusų kalba, bet teisiniame lygyje tai nėra matoma. Šalyse vykdoma rusų kalbos diskriminacija, pirmiausiai, mokslo srityje.“³⁹

2012 metais tuometinis Ukrainos prezidentas Viktoras Janukovičius, derėdamasis dėl dujų tiekimo, buvo verčiamas taisyti įstatymus ir įteisinti rusų kalbą kaip antrą Ukrainos kalbą, tačiau tam priešinosi didesnioji dalis ukrainiečių. Dar 2010 metais jis gavo palaikymą iš Kremliaus dėl to, kad žadėjo vykdyti Rusijai palankių sprendimų įteisinimą – vienas iš jų ir buvo rusų kalbos klausimas.

³⁵ Latvijoje gyvena 26,9 % rusų mažumos.

³⁶ „Главный мотив реформы образования в Латвии - выбить из русской общины целое поколение“, Известия, 2004-08-29, <http://www.izvestia.ru/press/article2587701>, 2010-09-10.

³⁷ 1999 m. Baltarusijos gyventojų statistikos apklausos metu buvo nustatyta, kad 62,8 procento gyventojų namuose bendrauja rusų kalba, kai baltarusių-gudų kalba kalba tik 36,7 procento gyventojų.

³⁸ МИД России требует „законодательный статус“ для русского языка в „странах бывшего СССР“, <http://ru.aravot.am/2016/11/18/226896/>, 2016-12-01.

³⁹ Ten pat.

Taip pat norisi paminėti ir kasdienes veiksmus, pavyzdžiui, rusų kalba yra naudojama manipuluoti mūsų piliečiais ir mūsų šalies draugais. Tai vykdoma taikant informacinės doktrinos principus – propagandos pavyzdžiai. Pastaruoju metu didinamas rusų kalbos patrauklumas ir kartu jis išnaudojamas, skleidžiant „Kremlius“ politiką, strateginę klaidingą informaciją ir melą. Vieną iš pavyzdžių galime pateikti Lietuvos radijo ir televizijos komisijos (toliau – LRTK) sprendimus uždrausti laikinai transliuoti programas Lietuvoje, kuriose buvo skelbiamas melas ir neteisinga informacija⁴⁰.

Čia kalbos patrauklumas yra skatinamas kultūros pagrindu: plačiai transliuojamų rusiškų programų, rusiškų filmų bei muzikos prieinamumu ir kainos konkurencingumu. Žiūrėdami kabelinę televiziją, galime pastebėti, kad vakarietiški filmai yra greičiau išverčiami į rusų kalbą ir transliuojami per kabelinės televizijos programas posovietinėje erdvėje nei į tų šalių kalbas. Mažesnių nei vakarietišku kainų ir gausus nemokamos produkcijos platinimas virtualioje erdvėje išlaiko ir net didina susidomėjimą išmokti rusų kalbą bei žiūrėti ar klausytis šia kalba siūlomą produkciją. Kartu su šia gausia pasiūla yra skleidžiamas melas ir vykdomi psichologiniai veiksmai, informacinis karas – puolamieji veiksmai Lietuvoje ir kitose posovietinėse ar net slaviškai kalbančiose šalyse⁴¹. Tai plačiai nušviesta žiniasklaidoje, kalbant apie Rusijos karą su Ukraina.

Išvados

- Rusų kalba yra svarbi RF formuojamos švelniosios galios sudėtinė dalis, kuri geba sudominti, patraukti link savęs didelę dalį posovietinių ir slaviškų šalių gyventojų. Galime spėti, kad kalbos sukelti efektai yra gerai išnagrinėti RF valdžios, nes plačiai taikomi, stiprinant kitas šios valstybės galias. „Kremlius“ sumaniai išnaudoja kalbos paplitimą ir patrauklumą, kad būtų pasiektas norimas tikslas. Kad apsaugotų nacionalinius interesus, būtina mokyti piliečius atskirti propagandą nuo kultūros, o valdžios atstovus gebėti laiku reaguoti į kylančias grėsmes.

- Rusija yra viena iš pasaulio valstybių, kuri demonstruoja gebėjimus išnaudoti savo kalbą tam, kad sustiprintų kitų galios priemonių pajėgumus, ar vykdant puolamuosius veiksmus, kariaudama informacinį, nekonvencinį ar asimetrinį karus. Reikia mokyti saugumo ir gynybos srityse dirbančius specialistus identifikuoti puolamuosius veiksmus, kuriuos Rusija sugeba vykdyti, pasitelkdama švelniosios galios priemones, treniruoti įvairius atsakus ir išrinkti labiausiai tinkamus mūsų regionui.

⁴⁰ *Europos komisija pripažino – LRTK sprendimas proporcingas ir pagrįstas*. Lietuvos radijo ir televizijos komisija, <http://www.rtk.lt/pranesimai-spaudai/europos-komisija-pripazino-lrtk-sprendimas-proporcingas-ir-pagrastas/>, 2017-02-03.

⁴¹ *Informacinis karas su Rusija: raginimai išjungti rusiškus kanalus be didelių diskusijų*. Lietuvos radijas ir televizija, <http://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/64471>, 2016-02-02.

- Kalba yra naudojama, vykdamas užsienio ir vidaus politikas bei yra minima pagrindiniuose RF diskursuose. Valdantis elitas savo kalbose dažnai mini jos svarbą nacionaliniam saugumui. Politinio diskurso studijos leidžia iš anksto pasirengti priešiškiems veiksams, tik juos reikia laiku ir kokybiškai įvertinti.

- Dėl rusų kalbos patrauklumo RF valdantis elitas sėkmingai ją taiko, pasinaudodamas populiariąja kultūra, vykdydamas psichologinius ir propagandinius veiksmus. Kad būtų apsaugoti mūsų piliečiai, reikia mokyti juos suprasti ir atsirinkti skleidžiamą propagandą nuo masinės informacijos, skatinti greitesnę užsienietiškos masinės kūrybos vertimą į lietuvių kalbą, subsidijuoti vertimą ir programų bei filmų kūrimą (įskaitant rusų kalbą), kad būtų padidintas konkurencingumas rusiškai produkcijai.

- Rasti formas, kad būtų atskirta rusakalbių mažuma nuo priešišką veiklą vykdančiųjų, kad nebūtų didinamas atskirimas nuo lietuvių ir joje gyvenančių rusakalbių Lietuvos gyventojų.

Literatūra

1. Berenskoetter, F., Williams, M. J. (2007). *Power in World Politics*. London and New York: Routledge.

2. Bourdieu, P. (1991). *Language and Symbolic Power*, Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

3. Bugajski, J. (2006). *Šaltoji taika: naujasis Rusijos imperializmas*, iš anglų kalbos vertė Tamošiūnaitė, I., Turauskienė, R. – Vilnius: Artlora, ISBN 10:9955-508-19-1. ISBN 13:978-9955-508-19-9.

4. Clinton, H. Use “Smart Power“ in Diplomacy, CBS News, <http://www.cbsnews.com/stories/2009/01/13/politics/main4718044.shtml>, 2011-02-25.

5. Дугин, А. Г., Основы Геополитики, Москва: Арктогея, <http://grachev62.narod.ru/dugin/chapt06.htm>, 2011-02-20.

6. Дугин, А. Г. (2004). Проект „Евразия“, Москва: ЭКСМО, Яуза.

7. Доктрина информационной безопасности Российской Федерации, Совет Безопасности Российской Федерации, <http://www.scrf.gov.ru/documents/6/5.html>, 2011-03-20.

8. *Europos komisija pripažino – LRTK sprendimas proporcingas ir pagrįstas*, Lietuvos radijo ir televizijos komisija, <http://www.rtk.lt/pranesimai-spaudai/europos-komisija-pripazino-lrtk-sprendimas-proporcingas-ir-pagrįstas/>, 2017-02-03.

9. *Informacinis karas su Rusija: raginimai išjungti rusiškus kanalus be didelių diskusijų*, Lietuvos radijas ir televizija, <http://www.lrt.lt/naujienos/lietuvoje/2/64471>, 2016-02-02.

10. Gerasymchuk, S., Matiychyk, Y., Nantoi, O. *Competition of Geopolitical Interests in Post-Soviet Space: Future Prospects for the Eastern Partnership Countries*, http://www.academia.edu/7874022/Competition_of_Geopolitical_Interests_in_Post-Soviet_Space_Future_Prospects_for_the_Eastern_Partnership

Countries, 2016-11-06.

11. Главный мотив реформы образования в Латвии - выбить из русской общины целое поколение, Известия, 2004-08-29, <http://www.izvestia.ru/press/article2587701>, 2010-09-10.

12. Кира Лагухина, Путин назвал сбережение русского языка вопросом нацбезопасности, <https://rg.ru/2016/05/26/putin-nazval-sberezhenie-russkogo-iazyka-voprosom-nacbezopasnosti.html>, 2016-10-30.

13. Концепция внешней политики Российской Федерации, Совет Безопасности Российской Федерации, <http://www.scrf.gov.ru/documents/2/25.html>, 2011-03-20; Концепция внешней политики Российской Федерации, Kremlin, <http://www.kremlin.ru/acts/785>, 2011-03-20.

14. Maliukevičius, N. *Informacijos karas: Rusijos požiūris*, Post Scriptum, <http://www.postscriptum.lt/7-karas/informacijos-karas-rusijos-poziiuris/>, 2011-04-06.

15. МИД России требует „законодательный статус“ для русского языка в „странах бывшего СССР“, <http://ru.aravot.am/2016/11/18/226896/>, 2016-12-01.

16. Nye, J. S. (1990). *Bound to Lead: The Changing Nature of American Power*, New York: Basic Books.

17. Nye, J. S. (2009). *Get Smart, Foreign Affairs* 88 (4).

18. Nye, S. J. *Public Diplomacy and Soft Power*, SAGE Journal online, <http://ann.sagepub.com/content/616/1/94.abstract>, 2010-12-23.

19. Nye, J. S. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*, New York: Public Affairs.

20. *Стратегия национальной безопасности Российской Федерации до 2020 года*, Совет Безопасности Российской Федерации, <http://www.scrf.gov.ru/documents/1/99.html>, 2011-03-20.

21. *Военная доктрина Российской Федерации*, Consultant, <http://base.consultant.ru/cons/cgi/online.cgi?req=doc;base=EXP;n=217483>, 2011-03-20; *Военная доктрина Российской Федерации*, Совет Безопасности Российской Федерации, <http://www.scrf.gov.ru/documents/18/33.html>, 2011-03-20.

SMART POWER: THE USE OF THE RUSSIAN LANGUAGE TO STRENGTHEN THE POWER OF THE RUSSIAN FEDERATION

Maj Stasys Vilkinas

The General Jonas Žemaitis Military Academy of Lithuania

Summary

The article reveals how the government of the Russian Federation uses the Russian language to strengthen the country's power. Russian is one of the ten most popular languages in the world, yet it is used in the spheres of influence uncharacteristic of languages. Due to the Federation's aggressive actions and its use of the language in the field of hard power, Russian minorities living in the post-Soviet areas suffer. Russian-speaking inhabitants are confused about social groups with hostile intentions or offensive actions.

By applying the smart power theory, the paper presents the position of the language in comparison to other power variables and how it can strengthen the resources or variables of hard and soft power. It is revealed how the Russian language is used to strengthen Russian offensive actions. The overview of a few political normative documents important to Russia shows the position the language take in them, directly or indirectly. Finally, the examples of the Russian language use in the last decade are revealed giving a reader better understanding of the way the Russian Federation uses the language to reach military, political and economic goals, uncharacteristic of Lithuania and its allies in the European Union and NATO.

By seeking to retain the worth of the Russian language in the context of other languages, it is necessary to distinguish between the hostile and offensive actions and Russian culture and values that can be learned through the language. To have a timely reaction to aggression requires a timely recognition of its indicators; thus, it is necessary to pay enough attention to teaching our political elite and youth seeking their place in politics. Taking care of the Russian-speaking minorities, more attention and financing must be devoted to the production of media in Russian and the assurance of its quick and high-quality translation into Lithuanian. If possible, it is necessary to create additional channels for the community speaking this language.

AUTORIAUS LYDRAŠTIS

Autoriaus vardas, pavardė: Stasys Vilkinas

Mokslo laipsnis ir vardas: politikos mokslų magistras

Darbo vieta ir pareigos: Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija,
Studijų skyriaus viršininkas

Autoriaus mokslinių interesų sritys: išmaniosios galios teorijos taikymas,
vertinant nacionalines galias – Rusijos Federacijos galios formavimas

Telefonas ir el. pašto adresas: + 370 5 210 3595; stasys.vilkinas@mil.lt

AUTHOR'S COVER LETTER

Author's name and surname: Stasys Vilkinas

Academic degree and name: Master of Political Science

Workplace and position: The General Jonas Žemaitis Military Academy of
Lithuania, Studies Management Section, Head

Author's research interests: use of smart power theory to build national
power, development of powers in the Russian Federation

Telephone and e-mail address: +370 5 210 3595; stasys.vilkinas@mil.lt